

UPPSALA
UNIVERSITET

Allmän studieplan i antikens kultur och samhällsliv

Fastställd av Historisk-filosofiska fakultetsnämnden 2016-06-09

Innehållsförteckning

1. Mål för utbildningen	3
2. Behörighet och förkunskapskrav	4
2.1 Grundläggande behörighet	4
2.2. Särskild behörighet	4
3. Antagning och urval	4
3.1 Information och utlysning	4
3.2. Antagning	4
3.3. Urval	5
4. Utbildningens innehåll och uppläggning	5
4.1. Utbildningens uppläggning	5
4.2.Handledning	5
4.3 Individuell studieplan	6
5. Kurser	6
5.1 Kunskapsprov	7
5.2 Tillgodoräknande	7
6. Avhandling och disputation	7
6.1. Avhandling	7
6.2. Disputation	8
6.3. Licentiatseminarium	8
7. Examen	9
8. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	9
9. Övriga anvisningar	9

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i antikens kultur och samhällsliv

Beslut

Studieplanen är fastställd av Historisk-filosofiska fakultetsnämnden 2016-06-09 att gälla fr. o. m. 2016-06-09.

1. Mål för utbildningen

För doktorexamen ska, enligt Högskoleförordningens examensordning (HF Bil. 2), doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av antikens kultur och samhällsliv samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av antikens kultur och samhällsliv,
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med metoder i antikens kultur och samhällsliv i synnerhet,
- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av komplexa företeelser och frågeställningar,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning inom givna tidsramar och att granska och värdera forskning,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i så väl nationella som internationella sammanhang i tal och skrift presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap,
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande,
- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forsknings-etiska bedömningar,
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Dessa mål uppnås genom kursstudier som omfattar den grekiska och italisk-romerska kulturvärlden samt relevant teori och metod, och som tillgodoser både ämnets historiska och arkeologiska delar liksom källmaterialets bredd och variation. Vidare uppfylls målen genom avhandlingsarbete, aktivt deltagande i seminarieverksamhet inklusive återkommande presentation av det egna arbetet, medverkan i vetenskapssamhället i form av exempelvis publikationer, konferensdeltagande och nätverksbygge samt genom att kontinuerligt informera sig om aktuell forskning inom för avhandlingen relevant delområde av antikens kultur och samhällsliv.

2. Behörighet och förkunskapskrav

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs att sökanden har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som fakultetsnämnden kan ha föreskrivit, och bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen (jfr. AFUU 2 §, RFUU 4 §, SFS 2010:1064, HF 7 kap 35 §).

2.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har den som har avlagt examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 på avancerad nivå, eller på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Fakultetsnämnden får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet om det finns särskilda skäl (jfr. SFS 2010:1064, HF 7 kap 39 §). Beslut om undantag från krav på grundläggande behörighet fattas av Historisk-filosofiska fakultetsnämnden (AFUU 2 §).

2.2. Särskild behörighet

För särskild behörighet krävs att den sökande uppfyller fordringarna för examen på avancerad nivå i antikens kultur och samhällsliv eller motsvarande. Särskild behörighet har också den som inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

3. Antagning och urval

3.1 Information och utlysning

Utlysning av platser inom utbildning på forskarnivå sker på Uppsala universitets webbplats <http://www.uu.se> minst tre veckor före ansökningstidens utgång. Vidare återfinns på institutionens webbplats information om hur antagningen till utbildning på forskarnivå går till, former för utannonsering av platser i forskarutbildningen, de handlingar som ska bifogas ansökan, utbildningens uppläggning och dess finansieringsformer.

3.2. Antagning

Antagning till utbildning på forskarnivå och fördelning av studiestöd sker öppet och i konkurrens. Utlysning av lediga platser i fakultetens forskarutbildningsämnen sker vid högst två tillfällen per år och annonseras i möjligaste mån gemensamt. Ansökan om antagning ska göras elektroniskt via universitetets webbplats.

Fakultetsnämnden får till utbildning på forskarnivå bara anta sökande för vilka det finns en plan för studiefinansiering under hela utbildningstiden, normalt genom anställning som doktorand. Fakultetsnämnden får dock anta sökande som har någon annan form av studiefinansiering, om nämnden bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att sökanden kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år vad gäller licentiatexamen och åtta år vad gäller doktorexamen. (Jfr. SFS 2006: 1053, HF 7 kap 36 §.)

Historisk-filosofiska fakultetsnämnden har delegerat till institutionsstyrelsen vid Institutionen för arkeologi och antik historia att efter samråd med institutionens handledarkollegium besluta om antagning till fakultetsfinansierad forskarutbildning med doktorexamen som slutmål.

3.3. Urval

Urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven görs med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildningen.

De huvudsakliga urvalskriterierna vid antagningen är en bedömning av den sökandes förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildningen gjord på grundval av avhandlingsplanen (projektbeskrivning), särskilt avhandlingsprojektets originalitet och genomförbarhet, samt prestationerna inom grundutbildningen, i synnerhet kvaliteten på examensarbetet. Vid urvalet fästs också avseende vid den sökandes förmåga att tränga in i källtexter på grekiska och latin i den utsträckning som behövs för ämnesvalet och att tillägna sig vetenskaplig text på engelska, tyska och franska. För specialisering på vissa områden fästs också avseende vid den sökandes förkunskaper i nygrekiska, italienska och/eller andra språk och discipliner.

Hänsyn kan komma att tas till tillgången på handledning inom särskilda ämnesområden.

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande (jfr. SFS 2010:1064, HF 7 kap. 41 §).

Uppsala universitet värdesätter de kvaliteter som jämn könsfördelning och mångfald tillför verksamheten. Vi uppmuntrar mångfald ifråga om t ex kön, etnicitet, livserfarenhet och funktionalitet.

4. Utbildningens innehåll och uppläggning

4.1. Utbildningens uppläggning

Utbildning på forskarnivå avslutas med doktorsexamen eller licentiatexamen. Utbildningen ska omfatta 240 högskolepoäng för doktorsexamen och 120 högskolepoäng för licentiatexamen. En doktorand som antagits till forskarutbildning som ska avslutas med doktorsexamen kan, om denna så önskar, avlägga licentiatexamen som ett etappmål.

En sökande kan i undantagsfall, om denna så önskar och fakultetsnämnden bedömer det som lämpligt, bli antagen till utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng som avslutas med licentiatexamen.

Utbildning i antikens kultur och samhällsliv som avslutas med doktorsexamen omfattar fyra års nettostudier och består av en kursdel om 60 högskolepoäng och en doktorsavhandling motsvarande 180 högskolepoäng.

Utbildning i antikens kultur och samhällsliv som avslutas med licentiatexamen omfattar två års nettostudier och består av en kursdel om 30 högskolepoäng och en licentiatuppsats motsvarande 90 högskolepoäng.

Kursläsningen och avhandlingsarbetet ska bedrivas parallellt och doktoranden ska påbörja sitt avhandlingsarbete tidigt. Detta arbete presenteras kontinuerligt vid institutionens seminarier i vilka doktoranden också ska delta aktivt. Handledarna ska med sina doktorander fortlöpande diskutera hur utbildningen fortskrider.

4.2.Handledning

För varje doktorand ska utses två handledare, varav en huvudhandledare med huvudansvar för utbildningen – inklusive avhandlingsarbetet – och en biträdande handledare. Minst en av handledarna ska vara anställd vid institutionen. Handledarna ska ha doktorsexamen/motsv. Minst en

av dem ska vara docentkompetent och fungera som examinator vid examination av kurser inom utbildningen (jfr UFV 2006/1135, 1§ AFUU). I särskilda fall kan ytterligare en extern (biträdande) handledare anlitas.

Doktoranden har rätt till handledning under fyra år, så länge inte rektor med stöd av HF 6 kap. 30 § beslutar något annat. En doktorand som begär det ska kunna byta handledare (jfr. SFS 2010:1064, HF 6 kap 28 §).

Minst en av handledarna för en doktorand ska ha genomgått en handledarutbildning eller av fakultetsnämnden bedömts ha motsvarande kompetens.

Handledningens omfattning och karaktär regleras i fakultetens riktlinjer och planeras fortlöpande i den individuella studieplanen (se nedan under avsnitt 4.3.).

4.3 Individuell studieplan

För varje doktorand ska upprättas en individuell studieplan. På delegation av fakultetsnämnden ska den fastställas av institutionens prefekt, efter samråd med doktoranden och dennas handledare.

Den individuella studieplanen ska innehålla en tidsplan för doktorandens utbildning, uppgifter om hur doktorandens handledning är organiserad, en beskrivning av de åtaganden i övrigt som doktoranden och fakultetsnämnden (d.v.s. institutionen) har under utbildningstiden, och vad som i övrigt behövs för att utbildningen under hela utbildningstiden ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt.

Den individuella studieplanen följs upp av doktorand och handledare minst en gång per år. Utbildningstiden får förlängas bara om det finns särskilda skäl för det. I Högskoleförordningen (HF 6 kap 29 §) ges exempel på vad som kan utgöra särskilda skäl. Innan en ändring görs ska doktorand och handledarna ges möjlighet att yttra sig.

Doktoranden, huvudhandledaren och prefekt ska skriftligen intyga att de har tagit del av den individuella studieplanen och de ändringar som görs i den (jfr. SFS 2010:1064, HF 6 kap 29 §).

Blankett för individuell studieplan hämtas på fakultetens webbplats. För rutiner gällande uppföljning av individuell studieplan, se också Riktlinjer för utbildning på forskarnivå inom historisk-filosofiska fakulteten, HISTFILFAK 2015/26.

5. Kurser

Utbildningen på forskarnivå i antikens kultur och samhällsliv består av en kursdel omfattande 60 högskolepoäng.

Doktorandutbildningens läskurser syftar till att uppfylla utbildningens mål: brett kunnande och en systematisk förståelse av antikens kultur och samhällsliv, förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med metoder i antikens kultur och samhällsliv i synnerhet, självständig kritisk granskning samt erforderlig specialistkunskap inom ramen för avhandlingsämnet. Genom läskurserna ges doktoranden också möjlighet att öva förmågan att presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället.

Kurserna ska omfatta den grekiska kulturvärlden med östra medelhavsområdet, den italisk-romerska kulturvärlden med västra medelhavsområdet samt relevant teori och metod. Både ämnets historiska och arkeologiska delar ska tillgodoseas, liksom källmaterialstudium.

Obligatoriska kurser:

- *Kurs i klassisk filologi (motsv) 7,5 hp.* Om en doktorand redan har motsvarande utbildning ska denna kunna tillgodoräknas.

- *Kurs i metod och teori, 7,5 hp.*

- *Fakultetsgemensam kurs "Professional Training in the Arts and Humanities", 7,5 hp.* Kursen ges på engelska och undervisas av lärare från fakulteten samt inbjudna gästföreläsare. Studenten läser kursen under sitt första år i forskarutbildningen, om inga särskilda skäl föreligger.

Övriga kurser väljs i samråd med handledare. De ska vara antingen ämnesspecifika eller kurser över ämnes- och fakultetsgränser som på avgörande sätt berikar doktorandens utbildning. Likaså ska doktoranden uppmanas att delta i ämnesgemensamma kurser vid andra universitet och vid de svenska Medelhavsinstitutionen.

Uppsala universitets grundläggande pedagogiska kurs (7,5 hp) kan räknas som en läskurs. Varje doktorand bör ha tillgodogjort sig pedagogisk utbildning motsvarande minst 7,5 hp vid tiden för sin examen. Vidare kan 10 hp tillgodoräknas för högre seminarieverksamhet och andra externa aktiviteter som specificeras separat i institutionens doktorandhandbok.

5.1 Kunskapsprov

Varje kurs inom utbildning på forskarnivå avslutas med skriftligt eller muntligt prov. Proven bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Betyget ska bestämmas av en av institutionen utsedd examinator.

5.2 Tillgodoräknande

Doktorand kan läsa kurser vid annan högskoleenhet och har i vissa fall rätt att tillgodoräkna sig dessa eller del av dessa efter överenskommelse med handledare.

Sökande med masterexamen eller utbildning som överskrider den grundläggande och den särskilda behörigheten kan ansöka om tillgodoräknande av kurser inom utbildningen.

6. Avhandling och disputation

6.1. Avhandling

Doktorsavhandlingen ska antingen utformas som en monografi, d.v.s. ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk, eller som en sammanläggningsavhandling, innehållande vetenskapliga artiklar (normalt minst fyra), vilka doktoranden har författat ensam eller gemensamt med annan person. Vid eventuellt samförfattarskap måste doktorandens enskilda insats kunna urskiljas och prövas mot examensordningen (6 § AFUU). Sammanläggningsavhandlingens delstudier och resultat sammanfattas i en så kallad kappa. Av kappan ska framgå hur delstudierna tillsammans uppfyller examensordningen, att ett enhetligt forskningsproblem har behandlats samt författarens självständiga forskarroll.

Detta gäller, i tillämpliga delar, även licentiatavhandlingar.

Avhandlingsmanuskriptet ska läggas fram vid ett eller flera forskningsseminarier och genomgå granskning genom institutionens försorg.

6.2. Disputation

Doktorsavhandlingen ska försvaras muntligen vid en offentlig disputation. Tid och plats för disputationen beslutas av dekanus. Tidpunkten ska emellertid vara inom terminstid. Beslut om disputation på annan ort fattas av rektor efter särskild anhållan.

Doktoranden ombesörjer själv, i samförstånd med institutionen och handledaren, bokning av disputationslokalen.

Disputationen ska tillkännages i god tid (minst tre veckor i förväg) genom elektronisk spikning. Förkortad tillgänglighetstid får medges av dekanus endast om det finns synnerliga skäl (jfr. UFV 2009/1993, 9 § RFUU). Perioden 15 juni t.o.m. 15 augusti får inte räknas in i tillgänglighetsperioden. De så kallade spikbladen ska således publiceras digitalt, men kan också anslås på anvisad plats. För sammanläggningsavhandlingar gäller även obligatorisk digital publicering av kappan.

Avhandlingen ska under minst tre veckor före disputationen finnas tillgänglig i det antal exemplar som behövs för att möjliggöra en tillfredsställande granskning av avhandlingen före disputationen (se Riktlinjer för utbildning på forskarnivå inom historisk-filosofiska fakulteten, HISTFILFAK 2015/26). Därutöver ansvarar institutionerna för tryckning samt distribution av avhandlingar till handledare, betygsnämnd, ordförande vid disputationen, samt opponenter och ansvarar för att avhandlingar finns för granskning/distribution vid disputationen.

Disputationen ska ledas av en ordförande. Vid disputationen ska det finnas en opponenter. Beslut om ordförande vid disputationen, opponenter samt betygsnämnd fattas av dekanus efter ansökan på blankett som kan hämtas på fakultetens webbplats. Blanketten ska fyllas i på dator (inte för hand) och ska undertecknas av studierektor för forskarutbildningen innan den skickas in.

Opponenten har rätt att vara närvarande vid sammanträden med betygsnämnden och delta i överläggningarna men inte i besluten.

Normalt består en betygsnämnd av tre ledamöter med minst docentkompetens, varav en ska väljas till ordförande. Minst en ledamot ska vara från annat lärosäte och högst en ledamot får vara från den egna institutionen. Vidare bör båda könen vara representerade. I särskilda fall kan fakultetsnämnden besluta att betygsnämnden ska bestå av fem ledamöter. Nämnden ska utse ordförande inom sig.

En doktorsavhandling ska bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd. Någon motivering till beslutet godkänd ska inte anges i beviset eller i betygsnämndens protokoll. En ledamot i betygsnämnden som vill reservera sig mot majoritetens beslut kan i protokollet eller annan beslutshandling, dock inte i examensbeviset, låta anteckna avvikande mening. Vid betygsättningen ska hänsyn tas till innehållet i avhandlingen och till försvaret av avhandlingen. Betyg för en doktorsavhandling ska beslutas av betygsnämnd, som utses särskilt för varje avhandling.

Alla kurspoäng ska i normalfallet vara avklarade innan disputation äger rum.

6.3. Licentiatseminarium

Licentiatuppsatsen ska försvaras muntligt vid offentligt seminarium. Den bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygsättningen ska innehållet i avhandlingen samt försvaret av den bedömas. Extern opponenter och en särskild betygsnämnd/examinator utses av institutionsstyrelsen eller prefekt. Tid och plats för seminariet beslutas av prefekten.

Avhandlingen ska innan seminariet vara tillgänglig på institutionen under minst tre veckor. Meddelande om avhandlingen ska vara anslaget på institutionen under motsvarande tid samt bekantgöras för övriga ämnesinstitutioner i landet. Ett exemplar av avhandlingen ska arkiveras genom institutionens försorg och förtecknas i institutionens diarium över ventilerade avhandlingar.

Alla kurspoäng ska i normalfallet vara avklarade innan seminariet äger rum.

7. Examen

Doktorexamen i antikens kultur och samhällsliv uppnås efter att doktoranden har fullgjort en utbildning på forskarnivå om 240 högskolepoäng inom ämnet antikens kultur och samhällsliv och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen, samt författat och vid en offentlig disputation försvarat en doktorsavhandling som godkänts av betygsnämnden.

Licentiatexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng i antikens kultur och samhällsliv och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen, samt författat och vid ett seminarium försvarat en licentiatavhandling som godkänts av examinator.

Examensbevis utfärdas av rektor efter ansökan till Examensenheten.

8. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Föreliggande studieplan trädde i kraft 2016-06-09. Tidigare studieplan upphör att gälla doktorander som antas till forskarutbildning/utbildning på forskarnivå efter 2016-06-09. Doktorander som antagits innan detta datum kan välja att antingen följa tidigare gällande studieplan eller övergå till den föreliggande.

9. Övriga anvisningar

Gällande författningsbestämmelser och förekommande riktlinjer om forskarutbildning framgår av:

- Högskoleförordningen, kap. 5 (anställning som doktorand), kap. 6 (utbildningen) och kap. 7 (tillträde till utbildningen).
- Antagningsordning och föreskrifter för betyg inom utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet (AFUU), UFV 2012/2057
- Riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet (RFUU), UFV 2009/1993
- Riktlinjer för utbildning på forskarnivå inom historisk-filosofiska fakulteten, HISTFILFAK 2015/26